



Kriminaalmenetluse lõpetamise määrus

Koostamise kuupäev ja koht:	12.11.2024, Haapsalu
Koostaja ametinimetuse ja nimi:	ringkonnaprokurör Indrek Kalda
Ametiasutuse nimi:	Lääne Ringkonnaprokuratuur
Kriminaalasja number:	23940000009
Kuriteo kvalifikatsioon:	KarS § 357 lg 1
Kahtlustatava nimi (isikukood):	XXX (ik xxx)

XXX kahtlustatakse KarS § 357 lg 1 järgi kaitstava loodusobjekti kaitse nõuete rikkumise eest, kui sellega on tekitatud kaitstavale loodusobjektile oluline kahju, mis seisnes selles, et tema tegi 2023 aastal kevadel, ajavahemikul 07. märts kuni 15. aprill, XXX, XXX looduskaitsealal XXX raba taastamisprojekti raames XXX sihtkaitsevööndis ja XXX järvede sihtkaitsevööndis puittaimestiku raiet, sh metsaraiet, mille käigus raius OÜ-le XXX kuuluva tehnikaga puittaimestikku, sh metsa. XXX tegi projektis ettenägemata raiet kohtades, kus projekti kohaselt raiet polnud ette nähtud või tuli vältida suure tehnika kasutamist vältimaks suurte trasside raiumist - XXX sihtkaitsevööndit läbival sihil ning XXX järvede sihtkaitsevööndis RMK metsakvartali XXX eraldistele X ja X raiutud teel, kraavilt K-X kraavini K-X raiutud teel ja XXX (K-X) otsast lõunasse raiutud teel. Samuti tegi ta projektis ettenägemata raiet (trassiraiet) XXX järvede sihtkaitsevööndis juurdepääsuks kraavidele, kus tuli vältida suure tehnika kasutamist kraavilt K-X kraavidele K-X kuni K-X ja K-X kuni K-X ning kraavilt K-X kraavidele K-X, K-X, K-X ja K-X.

Tööde teostamise ajal oli XXX kohustus tutvuda XXX raba taastamisprojektiga ja järgida projektis kirjeldatud tingimusi tööde teostamiseks. Seega pani XXX eelpool kirjeldatud teo toime vähemalt kaudse tahtlusega.

Puittaimestiku ebaseadusliku raiega XXX looduskaitseala XXX sihtkaitsevööndis ja XXX järvede sihtkaitsevööndis kahjustas XXX kaitseala ja tekitas keskkonnale kahju kokku summas 18 449, 85 eurot (kaheksateist tuhat nelisada nelikümmend üheksa eurot ja kaheksakümmend viis senti).

Looduskaitseseaduse (LKS) § 30 lg 2 p 1 ja 2 kohaselt on sihtkaitsevööndis keelatud majandustegevus ja loodusvarade kasutamine, kui kaitse-eeskiri ei sätesta teisiti.

Vabariigi Valitsuse 11.01.2007.a määrusega nr 12 on kehtestatud XXX looduskaitseala kaitse-eeskiri (edaspidi kaitse-eeskiri). Kaitse-eeskirja § 5 kohaselt on XXX järvede sihtkaitsevööndi kaitse-eesmärk ökosüsteemi arengu tagamine üksnes loodusliku protsessina (lg 1) ja XXX sihtkaitsevööndi kaitse-eesmärk on metsakoosluste tüübi säilitamine ja elustiku mitmekesisuse ning maastikuilme säilitamine ning § 7 lg 1 sätestab, et kaitsealal on keelatud majandustegevus (p 1) ja loodusvarade kasutamine (p 2). Kaitse-eeskirja § 6 lg 6 kohaselt on lubatud kaitseala valitseja nõusolekul XXX sihtkaitsevööndis metsakoosluste kujundamine vastavalt kaitse-eesmärgil (p 2) ja XXX järvede sihtkaitsevööndis kraavide sulgemine ja järvede veetaseme reguleerimine loodusliku metsa- ja sookoosluse ning veerežiimi taastamiseks (p 3). Kaitse-eeskirja § 3 kohaselt on kaitseala valitseja Keskkonnaamet. Keskkonnaamet on 05.08.2022 kirjaga nr XXX kooskõlastanud XXX raba taastamistööde projekti projektis kirjeldatud tööde, sh vajalike raiete, ulatuses.

XXX looduskaitseala XXX sihtkaitsevööndis ja XXX järvede sihtkaitsevööndis on keelatud majandustegevus ja loodusvarade kasutamine ning puittaimestikku on raiutud kohtades, kus kasutatud raieliik on keelatud. Sihtkaitsevööndites lubatud tegevuste, sh puittaimestiku raieks puudus kaitseala valitseja nõusolek, mis on raie tegemiseks vajalik tingimus.

LKS § 77 lg 3 p 1 järgi tekitatakse loodusobjektile kahju, kui kaitstava loodusobjekti piires raiutakse puittaimestikku kohas, kus kasutatav raieliik on keelatud või rikkudes kehtestatud raietingimusi. Vabariigi Valitsuse 08.04.2005.a määruse nr 69 § 3 p 1 ja 2 järgi kahjustatakse kaitseala, kui puittaimestiku raiutakse kohas, kus kasutatav raieliik on keelatud või raietööde tegemisel rikutakse raietingimusi ning § 23 lg 1 kohaselt arvestatakse kaitseala kahjustamisel kaitseala piires puittaimestiku raie käigus keskkonnale tekitatud kahju MS § 67 alusel.

KrMS § 202 lg 1 sätestab, et kui kriminaalmenetluse ese on teise astme kuritegu ja selles kahtlustatava isiku süü ei ole suur ning ta on heastanud või asunud heastama kuriteoga tekitatud kahju ja tasunud kriminaalmenetluse kulud või võtnud endale kohustuse tasuda kulud ning kui kriminaalmenetluse jätkamiseks puudub avalik menetlushuvi, võib prokuratuur kahtlustatava nõusolekul taotleda, et kohus kriminaalmenetluse lõpetaks. Viidatud paragrahvi lõike 7 järgi, kui kriminaalmenetluse esemeks on teise astme kuritegu, mille eest karistusseadustiku eriosa ei näe karistusena ette vangistuse alammäära või näeb karistusena ette ainult rahalise karistuse, võib KrMS § 202 lõigetes 1 ja 2 sätestatud alustel kriminaalmenetluse lõpetada ja kohustused määrata prokuratuur.

Prokurör, vaadanud läbi kriminaaltoimiku materjalid, analüüsinud kuriteo toimepanemise asjaolusid, isikut, tema käitumisviisi, süü suurust, kuriteo olulisust ja raskusastet, leiab, et käesoleval juhul esinevad KrMS § 202 lõigetes 1 ja 7 sätestatud eeldused menetluse lõpetamiseks järgmistel motiividel.

Käesoleval juhul on prokurör seisukohal, et isiku süü ei ole suur. Süü suuruse hindamisel võetakse aluseks KarS-is toodud põhimõtted, eelkõige §-s 57 sätestatu. Arvestatakse isiku panust kuriteo toimepanemisel, tahtluse või ettevaatamatuse astet, tekitatud kahju liiki ja suurust, isiku vanust ja arusaamisvõimet ning seaduseandja sätestatud karistusraame.

XXX on tunnistanud ennast süüdi kirjeldatud süüteo, mis on karistust kergendav asjaolu. Karistust raskendavad asjaolud puuduvad. Ta tunnistab, et kirjeldatud kohtades ta küll raiet teostas, aga ei teadnud, et kraavi otstes raie tegemise hetkel metsateatiseid polnud. Tema eesmärgiks ei olnud ka kaitstavat loodusobjekti kahjustada. Ta on nõus tekitatud keskkonnakahju hüvitama ning ta on avaldanud kahetsust, et selline asi juhtus. Kahtlustatavana ülekuulamisel on XXX avaldanud, et reaalselt nad ühtegi puud metsast välja ei vedanud ja sellises mahus raietöödega tegi endale lihtsalt tööd juurde. Tema töötasu langetatud puude hulgast ei sõltunud ja sellise metsaraiega, millega kaitstava loodusobjekti kaitse nõudeid rikuti, ta otseselt varalist kasu ei saanud.

Süü suuruse hindamisel ei saa mööda vaadata ka seadusandja sätestatud karistusraamidest. KarS § 357 lg 1 järgi kvalifitseeritav kuritegu on teise astme kuritegu, mille eest näeb karistusseadustik ette karistusena rahalise karistuse või kuni viieaastase vangistuse. Karistusseadustikus sätestatu kohaselt ei ole viidatud kuriteo eest ette nähtud vangistuse alammäära. Karistusraamistiku ulatuse seadmisega annab seadusandja hinnangu sellele, kui kaalukas on koosseisu täitmise korral õigushüve rikkumine ja kui intensiivset karistusõiguslikku sekkumist on rikkumise korral vajalik rakendada. Kuivõrd kõnesoleva süüteo eest võib mõista ka rahalise karistuse, järeldub sellest, et seadusandja hinnangul on tegemist kuriteoga, mille puhul võib isiku süüd pidada väikeseks, sest väiksemad sanktsioonimäärad viitavad ka väiksemale süüle.

Kriminaalmenetluse lõpetamise võimalikkuse üle otsustamisel tuleb arvestada ka asjaoluga, et lõpetamine ei ole võimalik, kui menetluse jätkamine on vajalik lähtuvalt avalikust menetlushuvist. Avaliku menetlushuvi all tuleb mõista üld- ja eripreventiivseid kaalutlusi. Avalik menetlushuvi on eripreventiivsete kaalutluste kohaselt olemas siis, kui kriminaalmenetluse lõpetamine ja teo toimepannud isiku karistamisest loobumine võib tingida tema poolt uute süütegude toimepanemise. Seda kui suur on selline tõenäosus, on võimalik hinnata lähtuvalt isiku varasemast karistusest, menetluse aluseks oleva teo toimepanemise asjaoludest ja teo iseloomust, sealjuures kas tegemist on ühekordse või korduva teoaktiga. Avalik menetlushuvi on üldpreventiivsest aspektist lähtuvalt olemas siis kui teo toimepanemise viis, valdkond, tagajärjed või samaliigiliste kuritegude suur arv ja ühiskonnaohtlikus on sellised, et menetluse lõpetamine ja lisakohustuste määramine ei oleks kriminaalpoliitiliselt vastuvõetavad. Avalik menetlushuvi on olemas näiteks sellistel juhtumitel, kui kuritegu on toime pandud elusfääris, mille vastu peab avalikkusel olema eriline usaldus või isiku karistamine on vajalik õiguskorra kaitsmise huvides või kuriteo tõttu puuduvad kannatanul peale kriminaalmenetluse efektiivsed õiguskaitsevahendid. Prokuröri hinnangul puudub XXX käitumises

avalik menetlushuvi. Kahtlustatav on X-aastane varem kriminaal- ja väärteokorras karistamata isik. Samuti ei ole tema suhtes varem kriminaalmenetlust lõpetatud KrMS § 202 või 203-1 alusel. Käesolevast kuriteosündmusest on möödunud üle aasta ning kahtlustatav ei ole ka pärast nimetatud tegu toime pannud uusi õigusrikkumisi. Ka puudub käesoleval juhul alus arvata, et kahtlustatav XXX paneks toime uue õigusvastase teo. Prokurör usub, et tegemist oli episoodilist laadi süüteoga, mistõttu pole alust arvata, et kahtlustatav võiks jätkata tulevikus analoogsete tegude toimepanemist.

11.11.2024.a on XXX ja Eesti Vabariigi (Keskkonnaameti kaudu) vahel sõlmitud kompromisskokkulepe tekitatud keskkonnakahju hüvitamiseks. Kahtlustatav XXX on kinnitanud, et ta on valmis sõlmitud kokkulepet täitma.

Käesolevaks ajaks on XXX asunud Keskkonnaametiga juba augustis 2024 sõlmitud kompromissi täitma ja keskkonnakahju hüvitama. Võlgnik on tasunud seisuga 11.11.2024 672,27 eurot.

Pooled on kompromissiga kokku leppinud, et Võlgnik teostas ajavahemikul 7.03.2023 kuni 15.04.2023 XXX, XXX looduskaitsealal XXX raba taastamisprojekti raames XXX sihtkaitsevööndis ja XXX järvede sihtkaitsevööndis ebaseadusliku raie, millega tekitas keskkonnale kahju kokku 16 134,55 (kuusteist tuhat ükssada kolmkümmend neli koma viiskümmend viis) eurot, millest tasumata on 15 462,28 eurot.

Pooled leppisid kokku ka võlgnevuse ositi tasumises.

Kompromissi kohaselt võlgnik tasub lepingu kohaselt võlgnevuse ositi 3 (kolme) aasta jooksul. Võlgnik tasub Võlgnevuse alates november 2024.a hiljemalt kalendrikuu viimaseks kuupäevaks tasutavate igakuiste osamaksetega, mis ei ole väiksemad kui 429,51 (nelisada kaksikümmend üheksa koma viiskümmend üks) eurot kuni võlgnevuse täieliku tasumiseni.

Kõnesoleval juhul on oluline eelkõige asjaolu, et tekitatud keskkonnakahju saaks hüvitatud.

Prokuröri hinnangul on käesoleval juhul oluline eelkõige tekitatud kahju hüvitamine, mitte isiku karistamine. Seega luuakse käesoleva kriminaalmenetluse lõpetamisega mõlemaid osapooli rahuldav tulemus, ühelt poolt ei järgne kriminaalõiguslikku vastutust karistuse näol ja teiselt poolt nõ garanteeritakse kahju hüvitamine teatud tähtajaks.

Neil asjaoludel on alust eeldada õigusrahu saabumist ja avaliku menetlushuvi puudumist.

Sestap on mõistlik ja vajalik määrata kahtlustatavale kohustuseks sõlmitud kompromisskokkuleppe täitmine.

Eelnevast tulenevalt on prokurör seisukohal, et XXX etteheidetava süüteo kriminaalõigusnormidega kaitstava õiguskorra heastamine ning tema õiguskuulekale käitumisele suunamine on võimalik saavutada ka muude vahenditega, kui kriminaalkorras karistamisega. Ka on KarS § 56 lg-s 1 sätestatud üld- ja eripreventsiooni eesmärgid saavutatavad ka ilma isikut kriminaalvastutusele võtmata. Prokurör, hinnanud kohtueelse menetluse käigus kogutud tõendeid ning isiku varasemat ja ka teo toimepanemise järgset käitumist, on seisukohal, et KarS § 56 lg 1 sätestatud eesmäärke on võimalik saavutada ka kriminaalmenetluse lõpetamisega ja kohustuste määramisega.

Seetõttu puudub vältimatu vajadus isiku karistamiseks, vaid teda on võimalik positiivselt mõjutada ka riigituludesse teatud rahasumma maksmise kohustuse panemisega ning lisaks ka KrMS § 202 lg 2 p 7 alusel muu asjakohase kohustuse määramisega, milleks on sõlmitud kompromissi täitmine kolme aasta jooksul.

Kriminaalmenetluse kulud ja asitõendid puuduvad.

XXX on selgitatud, et kui ta ei täida temale pandud kohustusi, uuendab prokuratuur menetluse ning seda jätkatakse kohtumenetluses.

Juhindudes KrMS § 202 lg 7 ja 206, ringkonnaprokurör määras:

1. Lõpetada kriminaalasjas nr 23940000009 menetlus.
2. Määrata XXX kohustuseks:
 - 1) maksta kuue kuu jooksul riigituludesse 1000 eurot,
 - 2) täita tema ja Eesti Vabariigi (Keskkonnaameti kaudu) vahel 11.11.2024.a sõlmitud kompromisskokkulepet vastavalt nimetatud dokumendis sätestatud korras ja tingimustel. Nimetatud kohustuse täitmise tähtaeg on 11.11.2027. Kui isik ei täida määratud tähtaja jooksul talle pandud kohustusi, võib prokuratuur kriminaalmenetluse määрусega uuendada.

4. KrMS 4. peatükis loetletud tõkendite ja muude kriminaalmenetluse tagamise vahendite tühistamine: ei ole kohaldatud.
5. Asitõendid või äravõetud või konfiskeerimisele kuuluvad objektid: puuduvad.
6. KrMS § 206 lõike 2¹ alusel teavitada kriminaalmenetluse lõpetamisest Eesti Kohtuekspertsiisi Instituuti ja kustutada ABIS-st ja RSBR-st järgmised andmed: andmeid ei ole kogutud.
7. Kriminaalmenetluse kulud: puuduvad.
8. Vastavalt KrMS § 206 lõikele 2 tuleb kriminaalmenetluse lõpetamise määruse koopia viivitamata saata: kahtlustatavale XXX, kaitsjale XXX ning kannatanu esindajale XXX.
9. Kannatanul on õigus vastavalt KrMS § 206 lõikele 3 tutvuda kriminaaltoimikuga kriminaalmenetluse lõpetamise määruse koopia saamisest alates kümne päeva jooksul menetluse lõpetanud prokuratuuris. Kui füüsilisest isikust kannatanu ei valda eesti keelt, võib ta kümne päeva jooksul taotleda kriminaalmenetluse lõpetamise määruse sisust arusaamiseks selle teksti tõlkimist emakeelde või keelde, mida ta valdab.
10. Kui isiku suhtes lõpetatakse kriminaalmenetlus KrMS § 199 lõike 1 punkti 1, 2 või 5 alusel, võib ta vastavalt süüteomenetluses tekitatud kahju hüvitamise seaduse (edaspidi SKHS) § 14 lõigetele 2 ja 3 esitada menetluse lõpetanud prokuratuurile taotluse kahju hüvitamiseks kuue kuu jooksul arvates päevast, kui ta sai teada või pidi teada saada prokuratuuri või uurimisasutuse määrusest, mille alusel tekkis õigus nõuda kahju hüvitamist. Isikul on õigus nõuda kahju hüvitamist, kui kahju on tekitatud SKHS § 5 lõike 1 punktides 1-6 (vahistamisega; kahtlustatavana kinnipidamisega; elukohast lahkumise keeluga; ametist kõrvaldamisega; vara arestimise või äravõtmisega; ebamõistliku menetlusajaga) või § 6 lõikes 1 (teistmise tõttu uuendatud kriminaalasja uue arutamise tulemusel mõistetakse isikule varasemaga võrreldes kergem karistus, isik mõistetakse õigeks või isiku suhtes lõpetatakse kriminaalmenetlus KrMS § 199 lõike 1 punkti 1, 2 või 5 kohaselt) sätestatud alustel. Taotluses tuleb välja tuua kõik SKHS § 12 punktides 1-10 märgitud asjaolud (Vt <https://www.riigiteataja.ee/akt/SKHS>).

Edasikaebamise kord

Vastavalt KrMS § 207 lõigetele 2 ja 3 võib kannatanu põhistatud kriminaalmenetluse lõpetamise määruse koopia saamisest alates kümne päeva jooksul esitada kaebuse Riigiprokuratuurile, mille asukoht on Wismari 7, Tallinn 15188.

Indrek Kalda

Olen menetluse lõpetamise ja määratud kohustustega nõus:

XXX

Kaitsja XXX